

Remiss Åtgärdsprogram för att klara miljökvalitetsnormer för kvävedioxid och PM10 i Stockholms län

Utöver förvaltningens synpunkter, lämnar Miljöpartiet följande tillägg till yttrandet från Stockholms läns landsting.

Miljökvalitetsnormer (MKN) har som syfte att skydda människors hälsa och miljön. Miljökvalitetsnormerna för luft anger föroreningsnivåer som inte får överskridas. Halterna kvävedioxid och PM10 har trots tidigare åtgärdsprogram och genomförda åtgärder inte minskat tillräckligt. Miljökvalitetsnormerna överskrids i sju av länets kommuner och längs många tätbefolkade vägar och gator inom Stockholmsregionen. Problemet måste lösas och detta skyndsamt. Det är oacceptabelt att barn i Stockholm ska växa upp och riskera att få sämre lungkapacitet än andra barn, att livstiden förkortas, att äldre, gravida kvinnor, foster, hjärt- och kärlsjuka och astmatiker ska behöva riskera sin hälsa på grund av dålig luftkvalitet som till allra största del beror på bilismen.

Hälsopåverkan av luftföroreningar är en viktig faktor för bedömningen av hållbarheten i regionens framtida utveckling.

Remissen anger att de mest verksamma åtgärderna är en kraftig ökning av kollektivtrafiken och en motsvarande minskning av biltrafiken, vilket ger störst effekt för att förbättra luftkvaliteten avseende PM10 och kvävedioxider. Landstinget har via SL och TMR en mycket avgörande och styrande roll i frågan om energisnål samhällsplanering. Planering och resursfördelning till endera kollektivtrafiken eller vägar har stora strukturerande effekter. De kollektiva transportmedlen måste prioriteras. Regionen behöver bl.a. tvärsparväg syd, tunnelbaneutbyggnader, nya busslinjer och tätare turer med mera. Behoven av bättre kollektivtrafik är omfattande och mycket avgörande för både luftkvalitet och klimatfrågan. Även TMR:s studier visar att spårburen trafik klart förbättrar luftkvaliteten, och Landstingets ”Miljöutmaning 2016” ställer som nämnt hårda krav på bl.a. kollektivtrafiken för att minska miljöbelastningen bl.a. genom ökad andel förnybara bränslen.

Remissens förslag till åtgärdsprogram har en något passiv inställning där man hänvisar till ytterligare utredningar och där många av åtgärdsförslagen i remissen ligger på ett nationellt plan att genomföra bl.a. via förändring av miljöbilsdefinition och troligen även avseende avgifter för dubbdäck, utformning av trängselavgifter med mera.

Ändringar i trängselavgifterna genom höjning, differentiering, införande på Essingeleden eller flexibilitet kan förbättra både PM10 och NOx-halter, dock krävs utredning och behandling av bl.a. riksdagen. Miljözoner kräver även de utredningar och regeringsbeslut. Både statlig finansiering och en omvandling av trängselskatterna till en regional avgift dock behövs för att säkerställa en kraftig kollektivtrafikutbyggnad.

En viktig åtgärd - och kanske den effektivaste åtgärden i länet - vore att omedelbart avbryta projekteringen av Förbifart Stockholm. Denna resursslukande motorväg är en totalt kontraproduktiv när det gäller att minska biltrafik, transporter och utsläpp av avgaser och växthusgaser. Med nuvarande utveckling fortsätter kollektivtrafiken att tappa andelar. Dessutom får motorleden stora negativa strukturerande effekter för samhällsplaneringen i regionen. Genom att stoppa projektet frigörs samhällsresurser för att effektivt kunna förstärka och bygga ut regionens kollektivtrafik.

Som åtgärder som ger relativt snabb effekt för PM10 nämns dubbdäcksförbud (kommunala beslut) eller/och avgift (regeringsbeslut). Vidare dammbindning, som tyvärr också har negativa bieffekter och städning med annan teknik, minskad sandning samt sänkta hastigheter.

Några av de s.k. långsiktiga åtgärderna borde gå att införa mycket snabbt, som t.ex. effektivisering av godstransporter, utökad kollektivtrafik genom omfördelat vägutrymme, ändrad parkeringspolitik och främjande av båttransporter och gång- och cykeltransport.

Därutöver ska landstinget arbeta vidare med att minska utsläpp av partiklar och kväveoxider inom Waxholmsbolaget.

Än saknas MKN för de mindre och troligen mer hälsoskadliga små partiklarna PM_{2,5} vilket inte ska glömmas bort i sammanhanget.

Landstingsstyrelsen föreslår besluta

att som svar på remiss på åtgärdsprogram för att klara miljökvalitetsnormer för kvävedioxid och PM10 i Stockholms län avge yttrande i enlighet med förvaltningens yttrande, med tillägg av synpunkterna i Miljöpartiets yttrande.

